

ric

Državni izpitni center

Gimnazija in matura

Javna predstavitev mnenj

NPVI za obdobje 2023-2033

Ljubljana, 18. 12. 2023

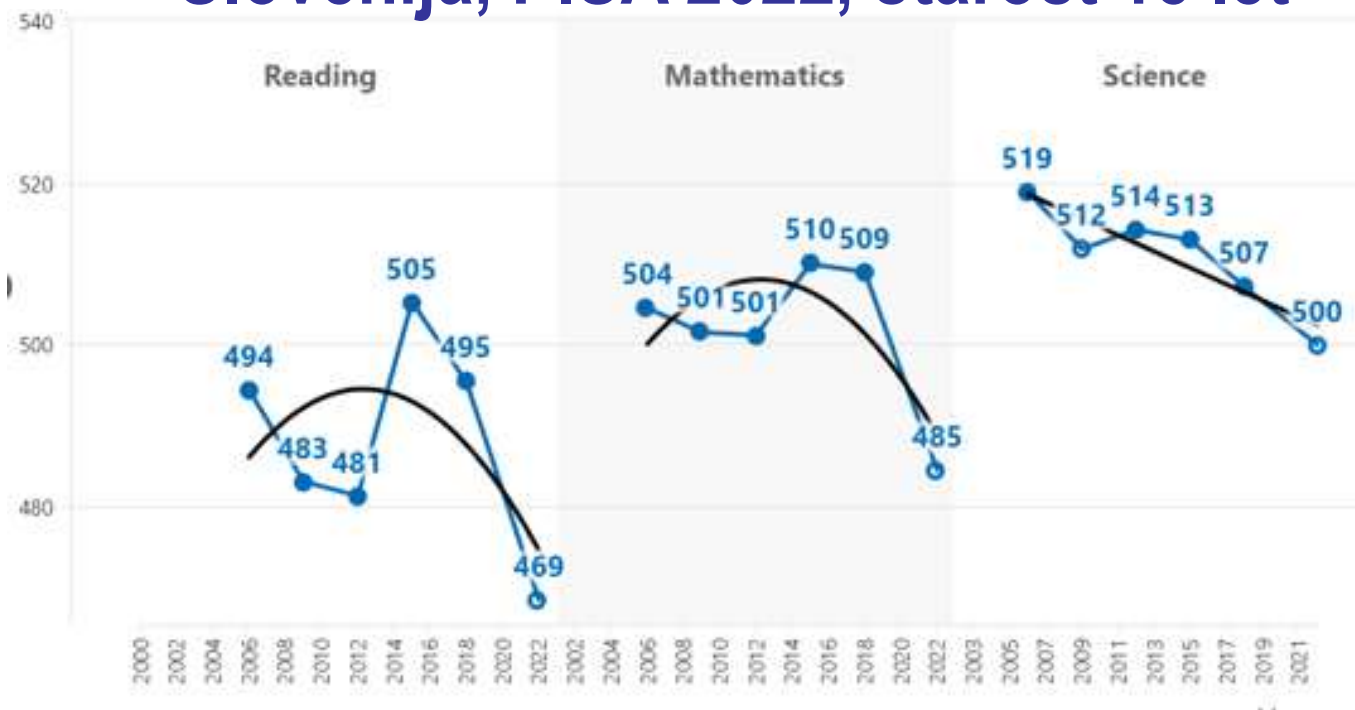
dr. Darko Zupanc

Državni izpitni center, Ric

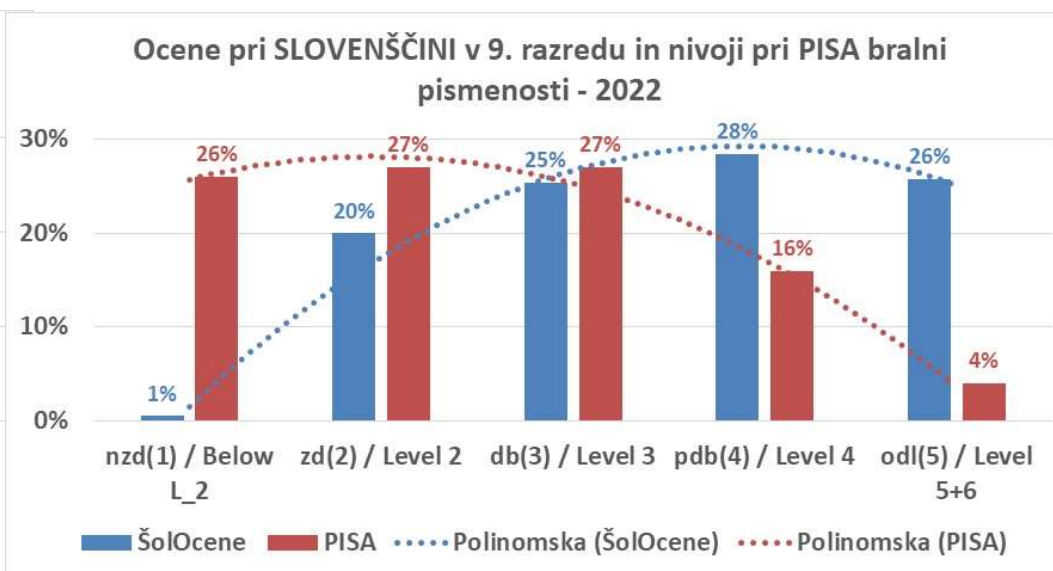
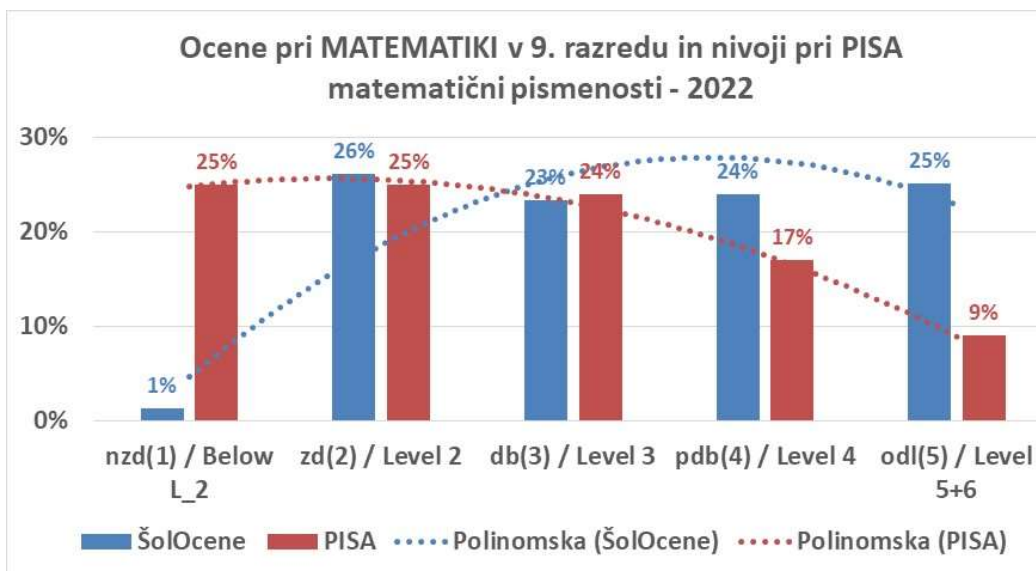
Državni izpitni center
Kajuhova ulica 32 U, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon 01/5484600, fax 01/5484601
www.ric.si

Slovenija, PISA 2022, starost 15 let

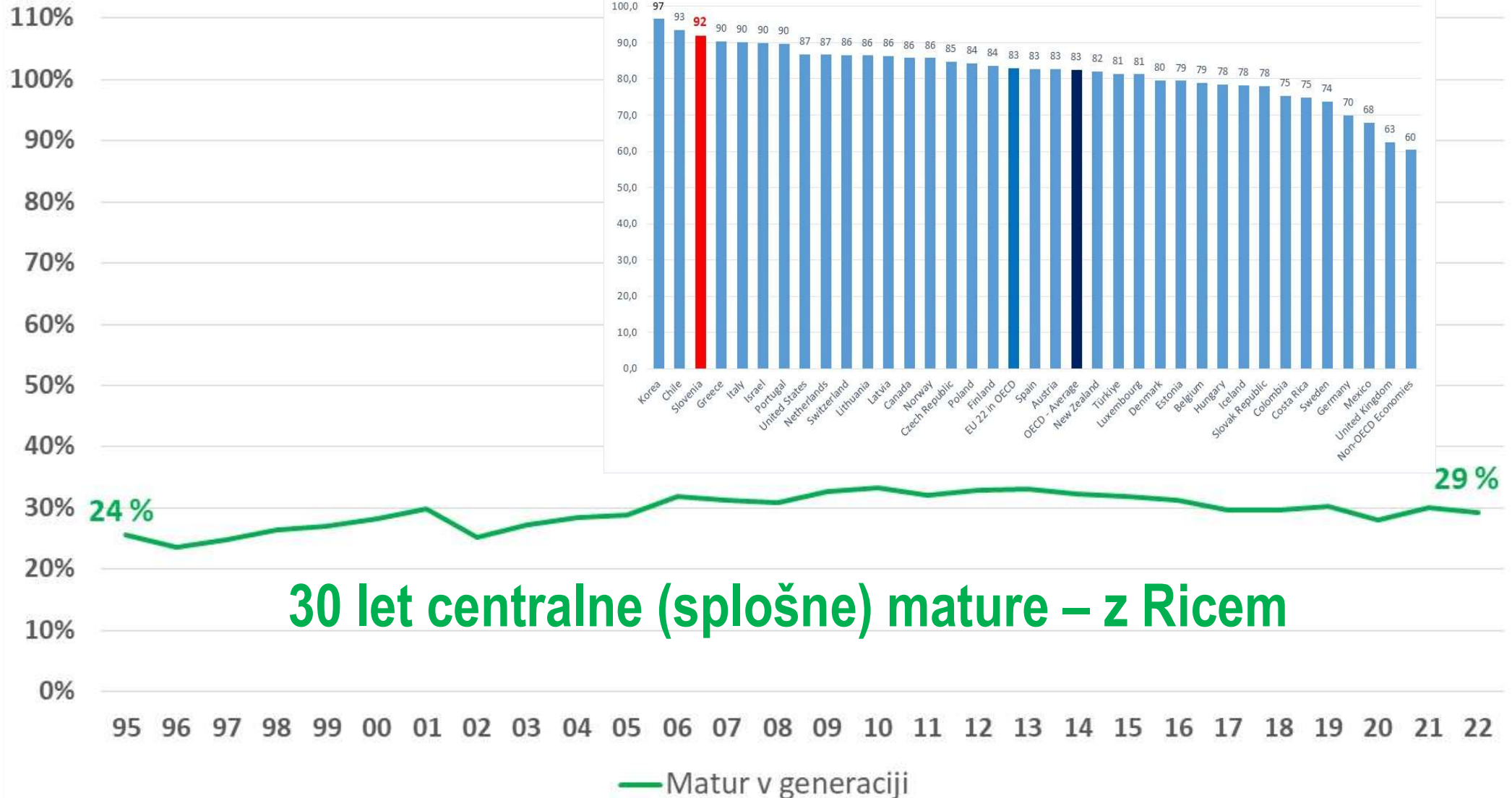

Večina ocen v šolah je previsokih...

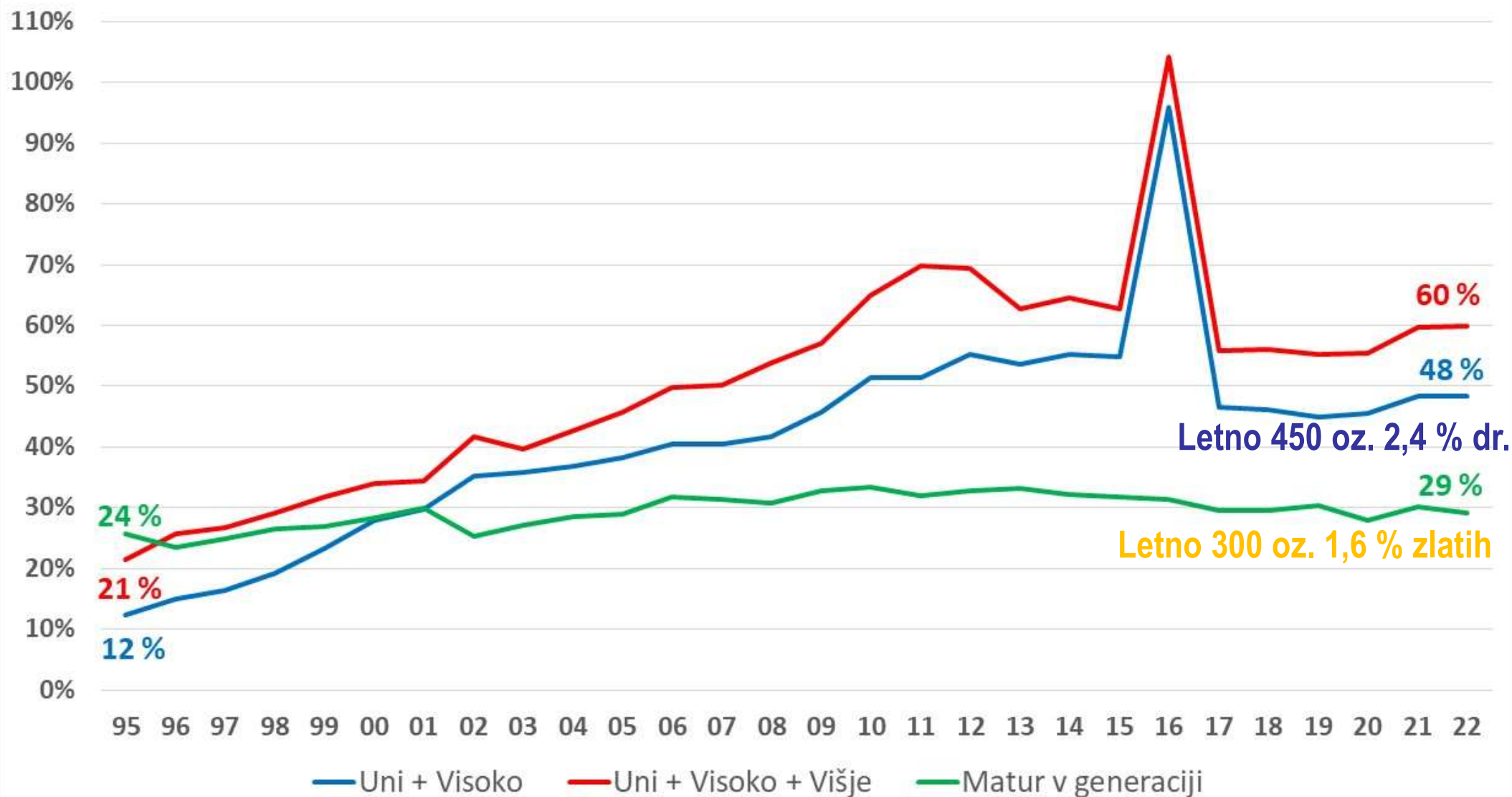
Srednje šole se zaključijo tudi brez (splošne) mature...

Delež uspešnih maturantov (splošne) mature

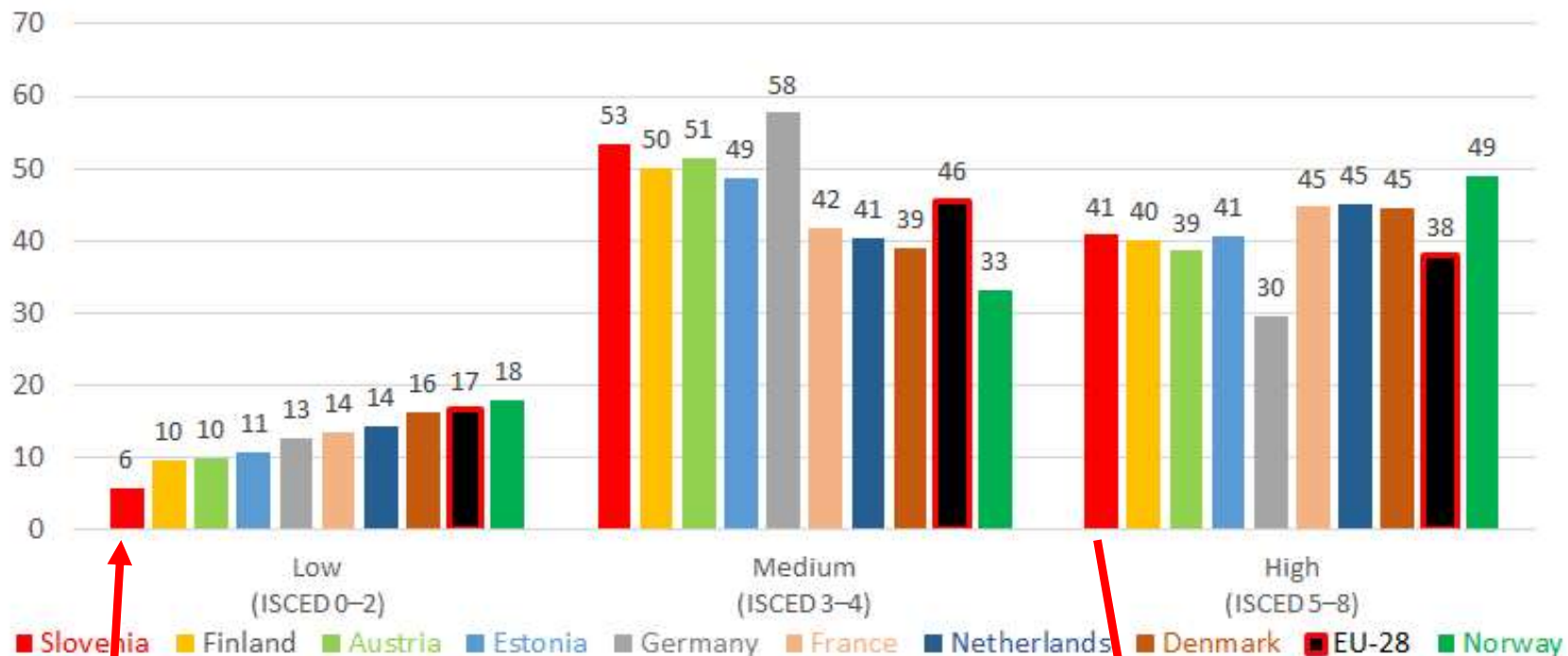
Kaj se je dogajalo ob gimnaziji in v terciarju?

Delež **uspešnih maturantov (splošne) mature** in delež diplom v visokem in univerzitetnem šolstvu oz. celotnem **terciarnem izobraževanju** (Vira: Ric in SURS)

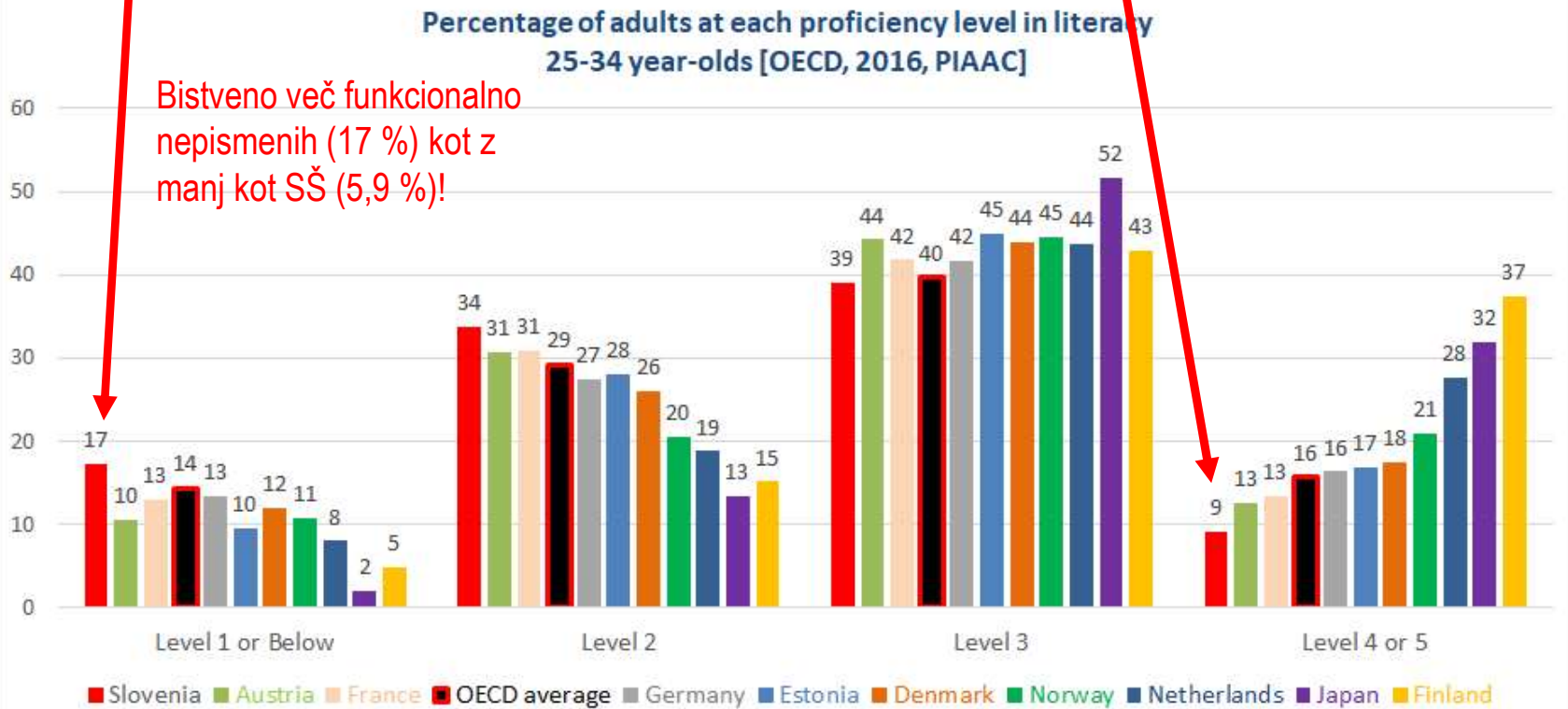
**Spričevala,
diplome:
katere
stopnje imajo
mladi odrasli
(25-34 let)?**
SŠ so zaključevali
med 2010 in 2001

Population by educational attainment level (%), 25-34 year-olds [Eurostat, 2016]

**... če se
Janezki niso
naučil, Janezi
ne bodo znali**

Bistveno več funkcionalno
nepismenih (17 %) kot z
manj kot SŠ (5,9 %)!

V Sloveniji smo deklarativno sprejemali zaobljube za ohranjanje, celo višanje zahtevnosti in dosežkov...

„raising the bar“

... v praksi pa to „prevajamo“ v

„dvigovanje zapornic, ovir...“

„raising the barrier“

Spremembe za gimnazije in splošno matura...?

- Seveda so v gimnazijah in pri maturi tudi potrebne spremembe, vendar NE take, ki bi zniževale nivoje znanja in sprostile poti slabostim našega šolstva
- Da je baje nekaj bolj sodobno, drugače kot do sedaj, NE sme biti razlog za...
- Izbirnost pogosto sproža tekmovanje po priljubljenosti, „všečkanje“, da ni tako težko, kako kaj lažje opraviti in se z notranjim ocenjevanjem visoko vrednoti nižja akademska zahtevnost...; to ne pogloblja in ni dobro za študij
- Gimnazijski program ima predmetnik; ne zmanjšujmo tradicionalnega pouka pri predmetih, ne „frizirajmo“ programa z različnimi „sklopi“: ITS-i in OVS-ji
- Gimnazija ima po UN do 4.815 ur za predpisane učne cilje (tudi OIV); pri maturi se preverja (samo) dobra polovica programa, cca. 2.600 ur
- Zakaj napadi na izvedbo (dela) gim. programa za matura: „*podrejeno*“ maturi?
- Prenova naj s „prevrtavanjem števca“ ne zavaja, da se z novotarijami in z manj urami pri predmetih lahko dosega enaka ali celo višja zahtevnost
- NE-doseganje zaznavnih učnih ciljev naj se z nevidno pedagogiko NE poskuša nadomestiti z „nevidnimi“ dosežki
- Slabo je, če učencem, dijakom ne dajemo informacije o doseženem znanju (ne bi imeli ocen, niti preverjanja, učence bi spremljali...); še slabše pa je, da jim dajemo lažne informacije, če jih za osnove ocenimo odlično, jim delimo spričevala, diplome, doktorate...; razvrednotili smo znanje in izobrazbo

- Nesporno so pri šolanju mladostnikov pomembni tudi drugi, nekognitivni cilji
- Ne sme biti dileme, ALI izobraževanja ALI vzgoja, ALI znanje, doseganje standardov znanja, ALI čustven in duhovni razvoj ..., IN eno IN drugo...
Vzgoja IN doseganje visokih nivojev znanja - kakovost
- Če ob dobrem delu učitelja, nekateri niso uspešni; učitelj in šole za vztrajanje pri standardih in vzdrževanje zahtevnosti ne smejo biti „kaznovani“
- V programih z enakovrednim standardom naj tudi za KPP velja, da usmeritev pri učencih s PPPU, ČVM... ne sme legalizirati znižanja pričakovanj
- Interno formativno „spremljanje“ ne sme imeti drugačnih kriterijev uspešnosti kot „sumativno“; kriterijev ne morejo oblikovati učenci, dijaki; to ustvarja zmedo: pri „spremljanju“ so uspešni, pri (zunanjem) ocenjevanju pa ne...
- Slabe prakse vrednotenja v najboljšem primeru ne podpirajo učenja, v najslabšem pa dejansko škodujejo dijakom tako, da jim dajejo netočne ali neustrezne informacije, na podlagi katerih sprejemajo pomembne šolske in življenjske odločitve. (Brookhart, Guskey, McTighe, Wiliam, 2020)
- Gimnazija in matura naj ostajata tudi tradicionalni, naj se obdrži kaj starega, kar je preizkušeno dobro delovalo in je dajalo rezultate; naj se ne podleže „sodobnosti“, vsečnim novotarijam in spremembam, četudi pogosto na slabše

ric

Državni izpitni center

Hvala za pozornost.

Dr. Darko Zupanc

darko.zupanc@guest.arnes.si

Državni izpitni center
Kajuhova ulica 32 U, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon 01/5484600, fax 01/5484601
www.ric.si

